

Wahre Freundschaft – im gleichen Schritt und Tritt

Pravé přátelství - vždy na blízku

Wenn man den Text des Volksliedes „Wahre Freundschaft kann nicht wanken...“ und den Text des Soldatenliedes „Ich hatt' einen Kameraden...“ miteinander vermischen würde, dann wäre dies in etwa die Beschreibung einer Freundschaft zwischen einer tschechischen und einem deutschen Nachgeborenen, die es sich zur Aufgabe gemacht hatten, die Wahrheit über die deutsch-tschechische Geschichte zu verbreiten, für die Versöhnung unserer Völker zu kämpfen und den christlichen Glauben zu vermehren. So wie in den beiden Liedern hat nun der Tod dieser Freundschaft ein Ende gesetzt. Frau Alena Andersová starb am 28. August 2019 im Alter von nur 56 Jahren. Es soll mir Aufgabe und Verpflichtung sein, ihr mit diesen Zeilen ein ehrendes Gedenken zu bewahren. Ohne sie hätte ich keine einzige meiner Ideen verwirklichen können.

Kdybychom zkombinovali text lidové písně „Pravé přátelství nezakolísá...“ a text vojenské písně „Měl jsem jednoho kamaráda...“ dostali bychom přibližný popis přátelství dvou lidí, jedne Česky a jednoho Němce, kteří si dali za úkol hlásat pravdu o česko-německé historii, bojovat za usmíření našich národů a šířit křesťanskou víru.

Stejně jako v obou písních i toto přátelství ukončila smrt. Paní Alena Andersová zemřela 28. srpna 2019 ve věku pouhých 56 let. Je mým úkolem a povinností ji těmito řádky vzdát uctivou památku. Bez ní by žádných z mých nápadů nemohl být uskutečněn.

Sie wurde als Alena Michalíková am 9.3.1963 in Hermitz, Kr. Neutitschein geboren. Ihre Eltern und Großeltern waren Tschechen, die nach 1946 aus dem Betschwatal nach Hermitz gekommen waren. Sie besuchte die dortige Bürgerschule und absolvierte eine Lehre als Krankenschwester in Olmütz. Sie erlernte die deutsche Sprache und arbeitete in Österreich und Deutschland in verschiedenen Krankenhäusern und Sanatorien. Während der Unterdrückung der katholischen Kirche in der kommunistischen Zeit der CSSR traf sich die gläubige Christin oft mit anderen Christen und Priestern an geheimen Orten zum Gebet, oder um die Hl. Messe zu feiern. Schon lange bevor ich sie kennenlernen durfte setzte sie ein wunderbares Zeichen der Versöhnung zwischen Deutschen und Tschechen. Sie, als Angehörige eines Vertreiberstaates heiratete den Sohn heimatvertriebener Eltern. Dies war jedoch kein Zufall, denn die Familien kannten sich schon lange vor dem Krieg und der Kontakt untereinander war trotz der Vertreibung nie abgebrochen. So kam es, dass Alena den Sohn eines Kunzendorfer Vaters und einer Hermitzer Mutter heiratete. Sie verbrachte glückliche Jahre mit ihrem Mann Rainer in Heilbronn und 1995 kam ihr Sohn David zur Welt. Doch bald darauf erkrankte Rainer an Multiple Sklerose, sie zog mit ihrer Familie zurück nach Hermitz und pflegte ihren Mann bis zu seinem Tod.

Narodila se jako Alena Michalíková 9.3.1963 v Heřmanicích v okrese Nový Jičín. Její rodiče a prarodiče byli Češi, kteří přišli po roce 1946 z údolí Bečvy. Navštěvovala místní měšťanku, v Olomouci se pak vyučila zdravotní sestrou. Později se naučila německy a pracovala v různých nemocnicích a sanatoriích v Rakousku a Německu. Za dob potlačování katolické církve, v časech komunismu, se jako věřící křesťanka často setkávala s jinými křesťany a kněžími na tajných místech k modlitbě, nebo ke mši. Ještě dávno předtím než jsem ji mohl poznat, byla ztělesněním usmíření mezi Čechy a Němci. Jako příslušnice státu, který nehcal odsunout sudetské Němce, se vdala za syna odsunutých Němců. Toto ovšem nebyla žádná náhoda, neboť rodiny se znaly již dávno před válkou, a i přes odsun nebyly kontakty nikdy přerušeny. Tak se stalo, že se Alena vdala za syna Kunčického otce a Heřmanické matky. Strávila se svým mužem Rainerem v Heilbronnu šťastné roky a v roce 1995 se jim narodil syn David. Krátce nato, co Rainer onemocněl roztroušenou sklerózou, se přestěhovala se svou rodinou zpátky do Heřmanic a starala se o svého muže až do jeho smrti.

Im Jahre 2005 starb mein Sohn bei einem Verkehrsunfall. Ausgelöst durch diesen Schicksalsschlag machte ich mir meinen Wunsch die Wallfahrt von Bölten nach Altwasser wiederzubeleben zur Aufgabe und lernte Alena Andersová kennen. Am 30. Juli 2005 machten wir uns zusammen mit ihrer Cousine Maruška, den Kindern Lenka, Markétka und David auf den langen Weg nach Altwasser. Die erste Wallfahrt nach der Vertreibung war sehr anstrengend und abenteuerlich (siehe AH Heft 1-2006), doch war es auch der Anfang einer langen und ehrlichen Freundschaft. Wir entschlossen uns die Wallfahrt öffentlich zu machen, damit auch Andere Freude am Glauben, der Natur und alten Traditionen finden können. Die Wallfahrt wurde zu einem Erfolgserlebnis. Die Teilnehmerzahl stieg von Jahr zu Jahr bis zuletzt auf fast 100 Wallfahrer.

V roce 2005 zemřel při dopravní nehodě můj syn. Zasažen touto ránou osudu, předsevzal jsem si vzkřísit pouť z Bělotína do Staré Vody a tak jsem poznal Alena Andersovou. 30.července 2005 jsme se vydali spolu s její sestřenicí Maruškou, dětmi Lenkou, Markétkou a Davidem na dlouhou cestu do Staré Vody. První pouť po odsunu byla velmi namáhavá a dobrodružná (viz AH sešit 1-2006), byl to ale také začátek dlouhého a upřímného přátelství. Předsevzali jsme si, že pouť zveřejníme, aby i ostatní mohli najít radost z víry, přírody a starých tradic. Pouť měla úspěch. Počet účastníků rostl rok od roku, nakonec až skoro ke stovece poutníků.

Die erste Wallfahrt 2005. .und die 14. Wallfahrt 2018

První pouť v roce 2005 a 14.pouť v roce 2018

Alena mochte es nicht, wenn ich sie als meine Freundin oder Partnerin bezeichnete, sie vermied es sogar ihre Briefe an mich mit „Lieber Karl Heinz.“ zu beginnen. Vielmehr wollte sie meine „Kameradka“ in der Arbeit für eine bessere Zukunft sein, und das war sie, bis zum letzten Tag.

Alena si nepřála, abych ji označoval za svoji přítelkyni, nebo dokonce partnerku, dokonce se zdráhala začínat své dopisy adresované mě oslovením „Milý Karle-Heinzi“. Mnohem spíš chtěla být mojí „kamarádkou“ v práci pro lepší budoucnost... A tou i byla, až do posledního dne.

2008 organizierten wir in der Böltener Kirche einen Versöhnungsgottesdienst und spendeten Gedenktafeln zur Erinnerung an die heimatvertriebenen Deutschen.

V roce 2008 jsme zorganizovali v Bělotínském kostele mši za smíření a darovali pamětní desku k připomínce odsunutých Němců

2009 sammelten wir Geld für die Opfer der Hochwasserkatastrophe und verlegten eine Gedenkplatte an der „Straße der Verständigung“ in Gundersdorf.

V roce 2009 jsme uspořádali sbírku na oběti záplav a položili pamětní desku na „Cestě porozumění“ v Guntramovicích

2012 setzten wir das Werk ihrer verstorbenen Mutter fort und renovierten die Kapelle und das Feldkreuz in Hermitz.

V roce 2012 jsme pokračovali v díle Aleniny zesnulé maminky a renovovali jsme kapli a polní kříž v Heřmanicích

2014 renovierten wir das Kriegerdenkmal und errichteten eine deutsche Gedenkstätte auf dem Friedhof von Pohl

V roce 2014 jsme zrenovali válečný pomník a zřídili německý památník na hřbitově v Polomi

2016 waren wir die Partner für die Renovierung der Altitscheiner Kirchentreppe, führten durch die Vertreibung auseinandergerissene Familien zusammen und inszenierten die Wiederaufführung des deutschen Theaterstücks „Huldigung der Heimat“

V roce 2016 jsme byli partnerny při renovaci Starojičinských kostelních schodů, podařilo se nám znovu spojit odsunem rozdělené rodiny a uvést na scénu německou divadelní hru „Sláva vlasti“

2018 errichteten wir das „Kreuz der Versöhnung“ in Altwasser

V roce 2018 jsme odhalili „Kříž smíření“ ve Staré Vodě

Alena war nicht nur meine Kameradka und Übersetzerin bei den Wallfahrten, Busfahrten und Projekten. Sie führte mich aus einer tiefen Lebenskrise und war mein Halt und meine Stütze in den Zeiten, in denen ich die Arbeit für Verständigung und Versöhnung am liebsten aufgegeben hätte. So zum Beispiel bei einem Versöhnungsgottesdienst bei dem die Deutschen sich weigerten den Tschechen die Hand zur Versöhnung zu reichen. Oder als Tschechen schärfstens protestierten als sie die Worte „Vertreibung“ und „Heimatvertriebene“ auf meiner Gedenktafel lasen. Oder als ein Pfarrer uns Wallfahrern verweigerte auf dem Fußboden der Wallfahrtskirche in Altwasser zu schlafen.

Alena nebyla jen mojí kamarádkou a překladatelkou při poutích, jízdách autobusem a při projektech. Vyvedla mě z hluboké životní krize a byla mým útočištěm a oporou v časech, v kterých bych nejráději práci pro porozumění a usmíření vzdal. Takových momentů nebylo málo. Například, když při mši za usmíření Němečtí účastníci odmítli Čechům podání ruky. Nebo jindy, když Češi ostře protestovali proti slovům „vyhnání“ a „němečtí vyhnanci“ na pamětní desce. Nebo když nám bylo farářem odepřeno přespat v poutním kostele ve Staré Vodě.

Wie eine Löwin die ihre Jungen verteidigt, kämpfte Alena gegen Hass und Gewalt und für Gerechtigkeit und Frieden. Sie stellte sich vor mich und musste sich Beschimpfungen von den eigenen Leuten anhören und verächtliche Blicke ertragen, von Menschen die ihr täglich begegneten. Doch all das brachte sie nicht von ihrem Weg ab, sich für das Gute im Menschen und in ihrer Heimat einzusetzen. In Zeiten in denen ich meinen Tiefpunkt hatte und schon aufgeben wollte, sagte sie mit fester Stimme: „Karl Heinz, wir ziehen das durch!“ Dass sie selbst schon seit mehr als zehn Jahren an Krebs erkrankt war und schwerste Operationen und Therapien über sich ergehen lassen musste, hätte sie am liebsten verschwiegen. Sie wollte kein Mitleid, niemand sollte etwas davon erfahren. Ihr Sohn David ist gelernter Krankenpfleger und er durfte seine Mutter die letzten Wochen bis zu ihrem Tod zuhause pflegen.

Jako lvice, která brání svá mláďata, bojovala Alena proti nenávisti, násilí a za spravedlnost a mír. Postavila se za mě a musela snášet urážky a pohrdavé pohledy některých lidí, které denně potkávala. Nic z toho ji nesvedlo z její cesty, totiž vždy se zasazovat za to dobré v člověku. Když jsem byl na dně, řekla pevným hlasem: „Karl Heinz, my to zvládneme!“ To, že sama už více než 10 let měla rakovinu a musela podstoupit několik těžkých operací a terapií, by nejráději zatajila. Nechtěla ždáný soucit, nikdo neměl vědět o jejím soužení. Její syn David se vyučil ošetřovatelem, pečoval o svoji maminku poslední týdny až do její smrti.

Nun ist eingetreten, was in den eingangs erwähnten Liedern besungen wird: „...wenn der Tod mir nimmt das Leben hör ich auf dein Freund zu sein“ und „... bleib du im ewgen Leben mein guter Kamerad!“

Nyní se dostáváme k tomu, o čem se zpívá ve výše zmíněné písni: „...když mi smrt vezme život, přestanu být Tvým přítelem“ a „... zůstaň mým dobrým kamarádem i na věčnosti!“

Was bleibt sind Kirchen und Kapellen, Kreuze und Grabsteine, Gedenkstätten und Tafeln, Eichen und Linden im Bärner- und im Kuhländchen, auf denen nirgendwo der Name dieser beiden Freunde zu finden ist, sehr wohl aber ihre Handschrift.

Co zůstává jsou kostely, kapličky, kříže a náhrobní kameny, památníky a tabule, duby a lípy na Libavsku a Kravařsku. Nenajdete na nich nikde jména těchto přátel, ale jejich rukopis je patrný.

Das abschließende Gedicht eines unbekanntes Verfassers war der Leitspruch bei all unseren Projekten. Nach Alenas Tod habe ich es etwas abgeändert, als Erinnerung an unsere gemeinsame Zeit und die Arbeit für eine bessere Zukunft.

Závěrečná báseň neznámého autora byla naším mottem při našich projektech. Po smrti Aleny jsem ji trochu pozměnil, na připomínku společně stráveného času a práce pro lepší budoucnost.

Wir wollten feste Brücken bauen

*Wir wollten feste Brücken bauen,
wo tiefe Gräben nur zu sehn.
Wir wollten hinter Zäune schauen
und über hohe Mauern gehen.*

*Wir wollten unsre Hände reichen,
wo harte Fäuste sich geballt.
Wir suchten unablässig Zeichen,
des Friedens, nach so viel Gewalt.*

*Wir wollten wieder reden,
wo vorher eisig Schweigen war.
Und Blicke sollten nicht mehr töten,
und Neid und Gier fehl' ganz und gar.*

*Der Herr gab uns den Mut zum Brückenbauen.
Gab uns den Mut zum ersten Schritt.
Ließ uns auf unsre Brücken trauen,
und als wir gingen, ging er mit.*

*Doch über unsre letzten Brücken
müssen wir alleine gehen.
Auch wenn Gram und Schmerz uns drücken,
freudig werden wir uns wiedersehn!*

Pevné mosty chtěli jsme stavět

*Pevné mosty chtěli jsme stavět,
kde jen hluboké příkopy vidět jsou.
Za ploty chtěli jsme hledět
a přes vysoké zdi moci jít.*

*Naše ruce chtěli jsme si podat,
kde pevně zaťaté pěsti jsou.
Nenápadné znamení hledali jsme,
znamení míru, po tolika násilí.*

*Znovu mluvit chtěli jsme,
kde dříve jen ledové mlčení bylo.
A pohledy již nemohly by zabíjet,
a závist a lačnost chyběla by.*

*Pán dal nám odvahu ke stavění mostů.
Dal nám sílu k prvnímu kroku.
Věřil nám na tomto mostě,
a když jsem šli, šel s námi.*

*A preci pres nase posledni mosty
jit musime sami.
I kdyz starosti a bolest tizi nas
statne setkame se znovu!*